

de journalist

**Herken jij
deze stem?**

**RADIOJOURNALISTEN
UIT DE SCHADUW**

Vlaamse Vereniging
van Journalisten

8 keer per jaar | januari 2017

#206

inhoud

ACTUEEL

De stemmen van het radionieuws	4
Politicus vervolgd, journaliste gescreend	9
In Memoriam: Miel Dekeyser	15

SPREEKTijd

Jan Segers	10
------------	----

THEMA: JAARVERSLAG

Betrouwbaar nieuws in verwarrende tijden	21
Aantal nieuwe journalisten in hoofdberoep blijft dalen	22
Nooit zoveel freelancers als vandaag	24
Minder vrijheid, meer verantwoordelijkheid?	26
VVJ-service in 2016	29

SERVICE

10 onmisbare apps voor journalisten	16
Raad voor de Journalistiek	17

FOTOROL

Lieven Van Assche en Sander de Wilde	18
--------------------------------------	----

ONDER EMBARGO

4

21

10

WERKTEN MEE

Coördinatie: Pol Deltour - Piet De Loof, pol.deltour@journalist.be, piet.de.loof@gmail.com || Eindredactie: Piet De Loof || Vormgeving: Rosalien Eggermont
Medewerkers: Dominique Deckmyn - Ivan Declercq - Pol Deltour - Annick Hus - Pieter Knapen - Monica Moritz - Marleen Sluydts - Lukas De Vos - Tim Devriese
Foto's cover: Lies Willaert en VRT || Redactiesecretariaat: Huis van de Journalist, Zennestraat 21, 1000 Brussel, Tel. 02/777 08 40, Fax 02/777 08 49, info@journalist.be - www.journalist.be || Abonnementen en reclameregie: Marleen Sluydts, info@journalist.be || Druk en verzending: DaddyKate

POL DELTOUR
NATIONAAL SECRETARIS VVJ

Oneerlijke mensen

Het regende de voorbije maanden tips over hoe om te gaan met nepnieuws. Toch valt op hoe weinig de klassieke, professionele nieuwsmedia worden aangehaald als buffer tegen vals nieuws. Nieuwsmedia zoals de klassieke Vlaamse pers en omroepen, die onafhankelijk worden uitgegeven, worden bevolkt met professionele journalisten die zich houden aan deontologische codes. En die als zodanig een substantiële component vormen van een vrije, open en democratische samenleving.

In plaats van steun krijgen die klassieke nieuwsmedia en hun beroepsjournalisten almaar vaker politieke bagger over zich heen. Een Trump laat geen gelegenheid onbenut om journalisten 'verachtelijk' en 'de oneerlijkste mensen op aarde' te noemen. Een Bart De Wever, veel dichterbij ons, spuugt zijn gal over 'de opiniërende journalistiek' van vandaag. Voor zover je je tegen

Almaar vaker viseren politici journalisten ook persoonlijk

dergelijke populistische onzin kunt verweren, zitten de verwijten ook fundamenteel fout. Kan iemand bij N-VA De Wever eens uitleggen dat het niveau van het Vlaamse nieuws bijzonder hoog ligt – iets om trots op te zijn als Vlaming. Dat nieuws overigens nooit in een totaal waardenvrij kader kan ontstaan – de naam 'opiniepers' komt érgens vandaan en op zijn minst hanteren media een deontologie. Dat in de mate journalistiek echt opiniërend is, dat bovendien duidelijk en transparant wordt aangegeven, met respect voor het onderscheid tussen feit en opinie.

Almaar vaker viseren politici journalisten ook persoonlijk. Zo tackelde staatssecretaris Theo Francken onlangs een VRT-journaliste die naar zijn mening onvoldoende onderscheid had gemaakt tussen 'migranten' en 'vluchtelingen'. Geen telefoontje of mailtje naar de journaliste, maar meteen een gemene tweet met de twee voeten vooruit. Francken verweet de journaliste 'activisme'. Daarmee marcheert hij mee in de kruistocht van zijn partijvoorzitter tegen 'opiniërende journalistiek'.

Het verontrustende is dat de oorlog van meer en meer politici tegen de klassieke media een welbewuste strategie is, met de bedoeling hen te neutraliseren bij de publieke opinie en vervolgens – leve de digitale revolutie! – via twitter en andere sociale media het communicatierijk voor zich alleen te hebben. Tot de (her)verkiezing erop volgt. En daarna de definitieve Kaltstellung van al die onafhankelijke opiniërende journalistiek.

De nieuwsmedia en de journalisten zullen het zelf moeten redden, samen met hun publiek.

© Lies Willaert, Belga, Bart Dewaele

De stemmen van

VIER JOURNALISTEN OVER DE MAGIE VAN HUN MEDIUM

Dennis
van den Buijs

‘Radio brengt snel duidelijkheid’

Ach, dat vroeg opstaan valt wel mee. Met *De Ochtend* weet je tenminste waar je voor opstaat, zegt Dennis van den Buijs (30), die sinds september 2015 het ochtendprogramma van de radionieuwsdienst presenteert. Hij begon vijf jaar eerder op de nieuwsdienst en werkte toen vooral achter de schermen van zowel televisie als radio. Al snel begon hij meer reportages te maken voor de radio, en hij mocht ook invallen voor weekendprogramma's als *Bonus* en *De Wereld Vandaag*.

De Ochtend, dat is primetime voor de radio. Het is en blijft een vaste afspraak. Nog steeds. Het is voor veel mensen de eerste portie nieuws. Met dank aan de file — de luistercijfers

pieken tijdens ochtend- en avondspits. ‘Radio is voor de luisteraar een gemakkelijke, bijna passieve manier om informatie te verkrijgen. Het is een onmiddellijk medium en duiding kan je heel snel geven’, zegt Van den Buijs.

‘In tegenstelling tot de flarden nieuws die je op twitter te verwerken krijgt, brengt radio snel duidelijkheid. En in tegenstelling tot televisie is radio geen logge productiemachine. Radio is organisch en flexibel. Dat ligt me wel.’

Dank u, files

Desondanks heeft de radio de laatste jaren behoorlijk wat concurrentie gekregen, niet het minst van smart-

phones — voor sommigen de eerste vlugge nieuwsbron na het opstaan — of van podcasts.

‘Ook al heeft video de *radiostar* al jaren geleden *gekilled*, radio is er nog steeds’, sust hij. ‘Radio heeft al meer schokken overleefd dan televisie. Nee, radio is er nog niet geweest. Het is en blijft een heel intiem en persoonlijk medium en als programmamaker kan je meer spelen met verdieping door bijvoorbeeld bepaalde platen te gebruiken. Het is opvallend ook hoe gasten vaak vergeten dat er veel mensen luisteren, waardoor ze misschien wel openhartiger zijn dan op tv.’

Snelheid blijkt het toverwoord, maar *trage radio* heeft voor van den Buijs ook zijn charmes. ‘*Newsrooms* bekijken zich volgens mij vaak op het belang van snelheid. Al snel wordt een item afgeschreven omdat het al eens is gepasseerd. Maar voor een goed gesprek op de radio is niet altijd ‘nieuws’ nodig.’

het radionieuws

‘Uur na uur het nieuws opbouwen’

Het ligt me wel, bij de radio werken,’ zegt Kathleen Huys (57), die sinds 1992 voor VRT Radio werkt. Eerst bij Studio Brussel, om daarna op de nieuwsdienst te belanden. De helderheid van het medium, de anonimiteit, het snelle karakter van het nieuws, de centrale rol die een stem speelt. ‘Ik werk graag met mijn stem, ik zing ook sinds kort. Het geeft me voldoening.’

Huys’ stem is vooral bekend van het radionieuws, dat ze sinds 2001 voorleest. Al doet ze ook méér dan enkel voorlezen. ‘Gelukkig maar. Zou ik alleen presenteren, dan zou ik het saai vinden. Mezelf horen goeiemorgen en goeiedag zeggen? Neen. Ik wissel daarom heel graag af met andere diensten hier in huis.’ Ze gaat op reportage, researcht gasten, zoekt en vindt nieuws.

Uit bed bellen

Ze gidst me door een vroege werkdag. ‘Moet ik het eerste nieuwsbulletin van zes uur ’s ochtends voorlezen, dan kom ik aan om halfzes. Dat nieuws is vaak de uitloper van het laatavonds-nieuws. Daarna wordt het steeds drukker. De hoofdbulletins zijn om zeven en acht. Het blijft erg moeilijk om mensen uit hun bed te bellen, maar nieuws moeten we bevestigd krijgen. Dat kan heel spannend worden. Het gebeurt dat we om tien voor zeven het hoofdpunt waar we mee willen openen nog niet bevestigd hebben. Dat hoor je wellicht niet op de radio, maar we zijn daar wel in overdrive mee bezig om het in de studio opgenomen te krijgen.’

Het wordt pas echt spannend en fijn, zegt ze, wanneer er de hele dag door een verhaal speelt. Dan bouwt het radionieuwsteam het nieuws uur per

uur op. ‘Dan heb je de luisteraar ook echt mee. We halen nog altijd ongeveer drie miljoen luisteraars ’s ochtends en dat blijft stabiel. Dat komt vooral omdat we nieuws op maat maken van de luisteraars van Studio Brussel, MNM en binnenkort ook Radio 2.’

Walter Capiou

Dat zijn indrukwekkende cijfers, al is Huys er zich van bewust dat de vaste afspraak met het radionieuws verdwenen is. Luisteraars zetten met andere woorden de radio niet aan om even naar het nieuws te luisteren. ‘Radionieuws is één van de vele nieuwscomponenten, er is te veel keuze’, zegt ze. ‘Radiojournalisten zijn bezig met de waan van de dag en brengen het droge feit. We hebben maar een paar minuten tijd, dus kunnen we niet méér doen dan het nieuws zo aantrekkelijk mogelijk maken. Met behulp van reportages, jingles of voxpops.’

Ze merkt ook dat haar eigen radio-ervaring veranderd is. ‘Vroeger was ik verslingerd aan praatprogramma’s, zoals *Capriolen* met Walter Capiou. Maar die vaste radioafpraak heb ik niet meer. Ik weet niet hoe het komt. We worden overspoeld met prikkels en zelf leef ik veel versnipperder dan vroeger. Radio heeft een andere functie gekregen. Maar dat is goed. Het is goed dat er andere media zijn, dan versterkt onze booschap.’

'Grotere megafoon dan een website'

Op 1 januari 1988 maakte de toenmalige BRT-nieuwsdienst kennis met Johnny Vansevenant (58), die eerder werkte voor de omroep West-Vlaanderen en de krant *Het Volk*. Hij startte meteen op de radio omdat, zo zegt hij zelf, 'er nood was aan goeie stemmen en men vond dat ik er een had'.

Twee jaar later, nadat Siegfried Bracke het tv-journaal ging versterken om de concurrentie met VTM aan te gaan, mocht hij het reilen en zeilen van de Wetstraat volgen. Hij, en samen met hem de luisteraars van Radio 1, zat vanaf de laatste regering-Martens op de eerste rij van de Belgische politieke wereld.

Er is in die tijd wel wat veranderd, niet in het minst voor de media. Maar bij de radio, zo zegt Vansevenant, gaat het er niet zo gek anders toe dan

vroeger. Hij maakt de nuchtere afweging dat radio minder kost dan televisie. 'Radio is een simpeler medium. Met een tekst of een telefoontje kan je al veel doen. Het kost niet alleen minder, het is er ook altijd. Het radionieuwsbulletin is en blijft een vaste afspraak. Ook 's nachts. Ik maak er persoonlijk een punt van om tijdens nachtelijk politiek overleg ook om het uur nieuws te maken.'

Onderschat massamedium

Op het moment dat ik Johnny Vansevenant spreek, is er commotie over Kazachgate en de vermeende corruptie bij politici van de Franstalige liberalen. Ik stel hem de vraag welke meerwaarde radiojournalistiek heeft in deze zaak, tussen al het tweet- en onlinekrantengeweld door. 'Ik zag vorige week op twitter dat de RTBF iets over de zaak had gebracht. Ik belde naar sp.a-parlementslid Dirk Vandermaelen en kon meteen een prima telefoongesprek opnemen. Ik knipte een paar citaatjes voor het radionieuws en maakte ook vragen voor het programma *De Wereld Vandaag*. Het ging dus heel snel. Het journaal moet al een cameraploeg klaar hebben, tv moet erbij zijn. Ik heb dat niet nodig. Bovendien zenden wij alles eerst uit. Er is het nieuws van vijf, een duidingsprogramma, het nieuws van zes. De televisie brengt het dikwijls pas om zeven uur 's avonds.' Snelheid is dus het sleutelwoord. Ook al groeit de concurrentie van het internet, toch is volgens Vansevenant het einde van het radionieuws nog niet in zicht. 'Mensen vergeten vaak dat radio een echt massamedium is, een onderschat massamedium zelfs. Dagelijks luisteren er miljoenen mensen naar de radiozenders van de VRT. Dat is een grotere megafoon dan pakweg de website van een krant.' Bovendien ziet Vansevenant nog een troef voor de positie van de radio, al is het geen leuke. Files. 'Louis Tobback vertelde me ooit dat ik me geen zorgen hoefde te maken. De files groeien aan, zei hij, en dus groeit ook het potentieel aan luisteraars. Van zes tot negen 's ochtends en van vier tot zeven 's avonds is een pak informatie te horen in de wagen. Je kan nu eenmaal geen krant lezen in de auto.'

Johnny Vansevenant

Marc Peirs

© Lies Willaert, VRT, The Noun Project

‘Technieken uit de geschreven pers’

Bij de start van elk academiejaar ging ik bij mijn professoren en vertelde hen dat ze me weinig zouden zien. Ik werkte toen al als freelancejournalist voor de *Financieel Economische Tijd* en *De Morgen*, vertelt Marc Peirs (50). ‘Ik was nauwelijks terug uit Mongolië, waar ik over de eerste vrije verkiezingen berichtte, toen ik hoorde dat ik geslaagd was voor het journalistenexamen van de VRT. Ik mocht onmiddellijk bij de radio beginnen.’ De overgang van krant naar radio ging volgens Peirs helemaal niet zo moeilijk als het lijkt. ‘Radio staat dicht bij de geschreven pers. Je schrijft scenario’s uit voor de radio, creëert personages, zorgt voor cliffhangers tijdens reportages. Dat zijn allemaal technieken van de geschreven pers. Televisie is daarentegen veel logger, het duurt lang en je hebt veel meer nieuwsgaring nodig voor één product.’ Hij herinnert zich hoe hij met collega’s van de krant en de televisie op weg was naar een scheepsramp op de Noordzee. ‘Toen we terug aan land kwamen, kon ik mijn stuk gewoon doorbellen en klaar. De tv- en

krantenjournalisten moesten toen nog beginnen.’ Die koploperspositie is de radio intussen kwijt aan het internet. Al betekent dat voor Peirs niet het einde van de radio. Deels omdat er al zoveel is veranderd.

Minder lang

‘Vroeger kon ik radiodocumentaires van 23 minuten maken voor programma’s als *Piazza* van Pat Donnez. Dat was geweldig. Maar dat genre is verdwenen, nu duren reportages hoogstens vijf minuten. Die verandering is niet positief, ze is ook niet negatief. Ze is vooral onvermijdelijk. Radiouding is veel meer een programma geworden, radiojournalisten zijn meer programmamakers geworden, zeker eindredacteuren zoals ik. Het programma *Actueel* van vroeger was een beperkt genre. Nu is er meer inhoud, meer variatie, meer muziek. De behoefte aan lang radiowerk is verdwenen.’

Sinds september 2007 is Peirs eindredacteur voor *De Ochtend*. Dat hij dat zware ochtendritme al bijna tien jaar volhoudt, komt deels door zijn gezin. In de herfst van 2015 was hij pop-upcorrespondent voor de VRT in Polen en maakte er tv- en radioreportages voor de nieuwsdienst. Die vier maanden zijn veranderd in een deeltijds verblijf. Intussen verdeelt Marc zijn tijd tussen Brussel en Kazimierz Dolny, een idyllische kunstenaarskolonie in het zuid-oosten van Polen.

Misdaadromans

Het contrast met het hectische ritme van ochtendradio vindt hij ook bij het schrijven van misdaadromans. Na *Het kwalijke geheugen* (2015) verschijnt komende lente *Bloedlijn*. Ook die roman speelt zich af in de Vlaamse Ardennen, Marcs geboortestreek.

Interviews: Tim Devriese

De AVBB (Belgische journalistenvereniging) en de Belgische mediabedrijven werven aan

ADMINISTRATIEVE KRACHT (M/V)

VOOR HET SECRETARIAAT VAN DE ERKENNINGSKOMMISSIE VOOR BEROEPSJOURNALISTEN

De Erkenningscommissie voor Beroepsjournalisten is een wettelijk ingerichte bestuursinstelling die bevoegd is om journalisten die aan de voorwaarden van de wet van 1963 voldoen de officiële titel van 'beroepsjournalist' toe te kennen, en in het verlengde daarvan een officiële perskaart met de faciliteiten daaraan verbonden. De Erkenningscommissie werkt onafhankelijk van de beroepsorganisaties van uitgevers en journalisten. Ze valt onder de verantwoordelijkheid van de kanselarij van de federale regering en wordt paritair beheerd door de AVBB (Algemene Vereniging van Beroepsjournalisten in België) en de Belgische mediabedrijven waar beroepsjournalisten werken.

Voor het secretariaat van de Erkenningscommissie – feitelijk gaat het om een commissie met een Nederlandstalige en een Franstalige afdeling – zoeken we een administratieve medewerk(st)er met volgende eigenschappen:

JE BENT VERANTWOORDELIJK VOOR:

- › de vlotte afhandeling van de aanvragen en de opvolging van de dossiers
- › post, mail, telefoon, klassemment, het maken van verslagen, het opstellen van brieven en documenten
- › het bewaken van de onafhankelijkheid van de Erkenningscommissie en van de privacy van de indieners van de dossiers

VEREISTEN:

- › Perfect tweetalig NI/Fr, zowel mondeling als schriftelijk (er wordt een test afgenomen); goede kennis van het Engels.
- › Goede kennis van informatica, meer bepaald Office Suite (Word, Excel, Outlook, PowerPoint).
- › Sterke communicatieve vaardigheden.
- › Servicegericht, onthaalminded, klantvriendelijk.
- › Nauwkeurig en zelfstandig werken met oog voor detail.
- › Beschikbaar vanaf 1 april 2017.
- › Affiniteit met de mediasector is een plus, geen noodzaak.
- › Een minimum aan juridisch-administratieve kennis is een pluspunt.

WIJ BIEDEN AAN:

- › een 4/5de contract
- › een competitief loon, aangevuld met maaltijdcheques, terugbetaling kosten openbaar vervoer
- › een aangename werksfeer

Locatie: Brussel, Wetstraat en Zennestraat.

Ben jij de administratieve medewerker die we zoeken? Stuur dan je cv en motivatiebrief ten laatste op 15 februari 2017 naar Pol Deltour, nationaal secretaris AVBB, Zennestraat 21 in 1000 Brussel, of per mail naar pol.deltour@journalist.be.

Voor meer info: www.cej.be en www.journalist.be of mail naar pol.deltour@journalist.be

Lekken verboden! Politicus vervolgd, journaliste gescreend

Zijn straks alle functionarissen die achter gesloten deuren vergaderen en toch eens informatie doorspelen aan de pers voor justitie aangeschoten wild? En kan dan meteen ook van de betrokken journalisten het telefoonverkeer in kaart worden gebracht?

Het lijkt een zeer onaangename en ondemocratische fantasie, maar in Gent speelde zich in 2015 toch iets in die trant af. De lokale schepen van Sport en Gelijke Kansen moest er zich voor de deontologische commissie van de Gentse gemeenteraad verantwoorden, en aangezien het om een maatschappelijk relevante zaak ging, kreeg ze ook weerklank in *Het Laatste Nieuws* en *Het Nieuwsblad*. Ook toen de schepen uiteindelijk vrijuit ging voor de deontologische klacht.

Klacht bij parket

Burgemeester Termont was de informatielekken beu en diende klacht in bij het Gentse parket. Dat gelastte een onderzoeksrechter met de screening van de telefonische commu-

nicatie van de gemeenteraadsleden in de deontologische commissie. Hieruit bleek dat een commissielid enkele keren contact had gehad met een telefoonnummer dat is geregistreerd op naam van De Persgroep Publishing en toebehoort aan journaliste Sabine Van Damme van *Het Laatste Nieuws*. Het lek was gevonden! Zonder dralen dagvaardde het Gentse parket de CD&V-politicus voor de correctionele rechtbank wegens schending van het beroepsgeheim. Weliswaar ontkent hij formeel informatie aan de journaliste te hebben doorspeeld.

Telefoonverkeer opgelijst

Journaliste Van Damme wordt niet vervolgd, maar ondertussen blijkt uit het strafdossier wel dat rechercheurs

haar persoonlijke telefoonverkeer hebben opgelijst. Het gaat om gesprekken en sms'en, in- en uitgaande oproepen, en dit voor een periode van zeker twee dagen. Het parket voert aan dat er niet rechtstreeks op het nummer van de journaliste is gezocht en dat men slechts een bundeling heeft gemaakt, op haar nummer, van de telefonische contacten die men bij de politici had vastgesteld.

Inbreuk

Toch gaat het voor de VVJ om een inbreuk op de journalistieke bronnenwet. Op zijn minst lijkt justitie te zijn uitgeweest op een soort 'politieke profiling' van de journaliste. Met steun van de VVJ dient Sabine Van Damme een klacht in met burgerlijke partijstelling. Minister van Justitie Geens beloofde de journalistieke bronnenbescherming ter sprake te brengen tijdens zijn regelmatige contacten met de top van het Openbaar Ministerie. (PD)

Expertise in sportgeneeskunde?
Vraag het eens aan Carl De Créé.

zoek eens op
www.expertendatabank.be

Vlaanderen
Gelijke kansen

JAN SEGERS (HET LAATSTE NIEUWS)
'AVERECHTSE' COMMENTATOR MET GOUDEN PEN

'Ik heb geen last van politieke correctheid'

Goed tien jaar geleden verruilde Jan Segers (50) de sport – zijn eerste grote liefde – voor de politiek, minnares sinds jaren. Bellettrist is hij uit roeping, vrijdenker uit overtuiging, bij de krant waarmee hij zich vereenzelvigd: 'Ik noem de dingen graag bij hun naam. Dat ligt ook in de lijn van 'Het Laatste Nieuws!'

MONICA MORITZ

In tv-panels word je steevast in de rechterhoek geduwd. Heb je soms niet het gevoel dat je een stem in de woestijn bent?

‘Ja, maar dat schrikt me niet af. Ik ben zeker rechtser dan de gemiddelde columnist, die waarschijnlijk linkser is dan de gemiddelde Vlaming. Daarom situeert men mij doorgaans in de rechterhoek. Conservatief ben ik echter niet als het gaat over homohuwelijken, abortus of euthanasie, integendeel. Sociaal-economisch en ethisch ben ik liberaal, maar dan niet in de partijpolitieke betekenis. Ik omschrijf mezelf het liefst als een vrijdenker, iemand die in het centrum staat. Ik ben veeleer averechts dan rechts, ik noem de dingen graag bij hun naam. Dat ligt ook in de lijn van onze krant — die zegt ook waar het op staat. Daarom was ik een van de weinigen die na de eerste aanslagen schreef dat je niet kunt doen alsof dat niets met de islam te maken heeft. Het heeft geen zin het licht van de zon te loochenen en dat doe ik nooit. Ik streef ernaar onbevangen en onbevooroordeeld te schrijven. Ik hou niet van taboes en ik heb weinig of geen last van zelfcensuur of politieke correctheid. Je moet als journalist altijd kritisch blijven en je niet schuldig voelen voor alles wat in deze maatschappij fout loopt.’

Voor de Wetstraat ben je alvast niet mild.

‘Ik kan me elke dag echt blauw ergeren aan iets dat met de Wetstraat te maken heeft. En mijn woede en verontwaardiging groeien met mijn journalistieke ervaring. Daarom ga ik in *Onze Opinie* vaak tekeer tegen politieke hypocrisie en volksverlakkerij, zowel van links als van rechts. Ik lig niet dwars *for the sake of it*, of om machthebbers harder en vooral

persoonlijker aan te pakken dan de meeste collega's. Men verwijt me vaak dat ik een scherpe, giftige en soms kwetsende pen heb. *So be it*. Ik bewaar mijn mededogen voor wie dat nodig heeft.’

Men verwijt je ook wel eens dat je een N-VA-spreekbuis bent.

‘Ik denk dat er weinig journalisten zijn die al zo hard en kritisch zijn geweest voor Bart De Wever als ik. Mijn contact met De Wever is wel goed, en dat is al tien jaar zo. Ik vond al heel snel dat hij een groot politiek talent is en ben hem blijven volgen. Goede contacten heb ik ook met mensen van andere partijen, ongeacht hun ideologie. In Oostende schiet ik even goed op met Jean Marie Dedecker als met Johan Vande Lanotte, terwijl die twee elkaar wel kunnen verscheuren. Ik behoor ook niet tot de journalisten die vinden dat politici allemaal klaplopers, zuipschuiten, nietsnutten en opportunisten zijn. Ik heb er veel ontmoet die, ongeacht hun politieke voorkeur, harder werken en meer bagage hebben dan bepaalde bedrijfsleiders die op hen sakkeren.’

Ben je zelf bestand tegen kritiek en negatieve reacties?

‘Ik kan veel hebben, ja. Goed geformuleerde en terechte kritiek neem ik ter harte. Lezers reageren vaak heftig en ook via de sociale media krijg ik veel over mij heen. Dat betekent wel dat ik af en toe een snaar raak. Bedreigd word ik ook geregeld. Zo van: *we zullen je weten te vinden of we weten je wonen*. Maar nog nooit heeft een varkenskop mijn oprit ontsierd (*lacht en zucht*). Dat soort intimidatie raakt me eerlijk gezegd niet. Het hoort erbij als je *outspoken* bent. Ik neem ook zelden instituten of een systeem op de korrel. Het zijn de mensen die het verschil maken en die noem ik met naam en toenaam. Zeker als ze machtig zijn, ben ik soms keihard en genadeloos. Daarom ook die boze reacties.’

Zou je zelf in de politiek willen stappen?

‘Nee, nooit! Precies omdat ik partijpolitiek volstrekt ongebonden ben. Ik zit in geen enkele belangenvereniging, club of wat dan ook. Ik geef ook geen advies aan politici, leid geen debatten, geef geen media-

training en heb nog nooit een politicus thuis uitgenodigd. Ik ben ook nooit ingegaan op een privé-uitnodiging. Die scheidingslijn en onafhankelijkheid zijn mij veel waard. Lezers, politici en collega's zijn het ongetwijfeld vaak oneens met mij, maar ze zullen mij nooit betrappen op vriendjespolitiek. Ik hoop dat ze dat ook waarderen.’

• • •

Toen je in Gent Romaanse Filologie studeerde, combineerde je dat met een job op de sportredactie van 'Het Volk'. Was de journalist in jou toen al wakker?

‘Het idee om journalist te worden, is beginnen te rijpen via mijn liefde voor de sport. Toen ik 16 of 17 was, maakte ik al verslagjes over het EK atletiek. Ik wist daar alles over, volgde elke wedstrijd op televisie en schreef dan een stukje voor mezelf. Tijdens mijn studies heb ik me op de sportredactie van *Het Volk* aangeboden als zondagmedewerker. Eenmaal mijn diploma op zak kon ik daar meteen vast in dienst, maar ik heb toch eerst een jaar lesgegeven (*lacht*). Meteen daarna, op 1 juli, ben ik sportjournalist geworden.’

En dat ook 15 jaar gebleven.

‘Ja, van 1989 tot 2004. Toen ik daarmee startte, wist ik al redelijk veel over verschillende sporten, behalve over Formule 1, want dat interesseerde mij niet echt. Tot onze chef sport aankondigde dat er flinke budgetten waren om dat circus overal ter wereld op de voet te volgen. Grand Prixraces werden toen nog royaal gesponsord door de grote tabaksmarken en Thierry Boutsen was een opkomende

Ik denk dat er weinig journalisten zijn die al zo hard en kritisch zijn geweest voor De Wever als ik

ster. Zo mocht ik vanaf mijn 23ste altijd op stap, ook voor andere sporten. Formule 1 was een fantastische leerschool, maar na de dood van Ayrton Senna — die ik voor mijn ogen heb zien verongelukken — ben ik uit de Formule 1 en de sport gestapt. Ik heb dan een jaar op de algemene redactie van *Het Nieuws* gewerkt en reportages voor *Telefacts* gedraaid, maar ik zat daar niet echt op mijn plaats en ging terug aan de slag als sportjournalist. Eerst voor de betaalzender Supersport en in 1998 voor *HLN*, waar ik chef sport werd.’

Wat vind je van journalisten die sportjournalistiek niet serieus nemen?

‘Die weten niet waarover ze praten. Sportjournalistiek moet niet onderdoen voor andere vormen van journalistiek. Je hebt er dezelfde vaardigheden voor nodig en je moet dezelfde deontologie respecteren. Je leert er bovendien geweldig je plan trekken. Het is vaak ook hard werken en veel lopen voor een onbeduidend resultaat. Op het einde van mijn sportjournalistieke loopbaan, in 2003, wou ik ook eens de Tour volgen en ben ik met onze twee wieljournalisten na elke aankomst in de zengende hitte een kilometer achter die uitbollende renners gaan lopen. Dat leverde dan een quote op van het genre: *Slechte bieenen, hé!* En daar moet je dan een kopstuk mee maken. Nee, je mag dat journalistieke genre niet minachten of onderschatten.’

Sportjournalistiek moet niet onderdoen voor andere vormen van journalistiek

Hoe ben je in 2004 dan op de politieke redactie beland?

‘Er kwam een plaats vrij toen Frank Willemsse vertrok. Ik was toen 39 en

toe aan iets nieuws. Op de sportredactie kijk je als chef toch elk jaar tegen dezelfde sportkalender aan en vraag je je op de duur af hoe je nog iets origineels kunt halen uit Parijs-Roubaix of zo. Dat was ik een beetje beu. Bovendien moest ik een sportredactie van 25 man managen en was ik vaak meer bezig met personeelszaken en budgetten. Daarom was ik in die periode ook blij als een kind als ik nog eens naar het buitenland kon om over de Tour of de Olympische Spelen te schrijven, want dat doe ik liever dan leiding geven.’

Moet ik daaruit afleiden dat je geen ambitie hebt om hoofdredacteur te worden?

‘Die vocatie heb ik niet. Er zijn inderdaad cheffen sport die hoofdredacteur van *Het Laatste Nieuws* zijn geworden, zoals Paul Daenen en Frank Depoorter, de huidige hoofdredacteur. Men heeft mij die functie ook nooit formeel aangeboden en ik heb nooit laten blijken dat ik daar zin in had, integendeel.’

• • •

Hoe was het om bij 'HLN' Luc Van der Kelen op te volgen?

‘Luc was een monument. Ze hebben hem op de redactie 20 jaar lang aangesproken met Meneer de Hoofdredacteur omdat *hij* het gezicht van de redactie was en niet de hoofdredacteur. Van Luc heb ik geleerd het lef te hebben om desnoods als enige te schrijven wat je denkt te moeten schrijven, zonder dat eerst te checken bij God en klein Pierke. Ik schreef al columns in 2006 en 2007 en viel in voor Luc als hij met vakantie ging. Ik heb het nieuws 25 jaar lang achternagehold, soms letterlijk. Dat doe ik nu nog zelden en ik zal niet beweren dat ik het mis. Dat heeft ook te maken met ouder worden. Na bijna 30 jaar in de journalistiek begint de waan van de dag te wegen en raak je niet meer geboeid door de eerste de beste rel. Je weet precies dat als je daar vandaag een stukje over maakt, er morgen niemand nog om maalt. Het is ook aangenaam om je onderwerpen te kunnen kiezen zonder rekening te houden met irrelevante nieuwsfeitjes.’

Zijn je columns een weerspiegeling van je eigen gelijk?

‘Moeilijke vraag. Bekeringsdrang heb ik absoluut niet, verre van. Ik ben geen wereldverbeteraar, maar vind wel dat je niets moet verzwijgen of verschonen. Het gaat er mij ook niet om dat zoveel mogelijk lezers mijn mening delen. Dat lukt sowieso niet met een zeer divers lezerspubliek, van zeer links tot zeer rechts, van hoog- tot laagopgeleid en van twintig tot tachtig jaar. Je stoot altijd wel iemand voor het hoofd. Waar het me wel om gaat, is lezers emotioneel of intellectueel raken, en liefst elke dag. Stof tot nadenken bieden, of inzicht, of troost, of bevestiging van wat ze zelf denken of voelen maar niet onder woorden kunnen brengen. Ik baseer mijn meningen ook op feitenmateriaal, expertise, contacten en levenservaring.’

Bedoel je dat een twintiger niet rijp is om een column over politiek te schrijven?

‘Veel minder. Die kan beter columns schrijven over andere onderwerpen. Het helpt om gereisd en geleeft te hebben. Tegelijk moet je altijd ruimte vrijmaken voor vernieuwing. Dageelijks een mening geven, betekent *uit-ge-perst* worden. Daarom moet je een spons blijven die steeds nieuwe indrukken absorbeert. Je mag vanaf je vijftigste niet stilliggen en teren op oude indrukken. Bovendien ben ik een trage schrijver en pen ik een column niet in één adrenalinstoot neer. Er moet structuur in zitten en ook een beetje eigen *vécu*.’

Een vlotte pen helpt natuurlijk ook.

‘Ik heb mijn pen moeten ontwikkelen. Ik ben maniakaal, obsessieel bezig met taal en stijl. Ik probeer er altijd iets moois van te maken. Tenslotte is het je stijl die het verschil maakt. Mensen vijf minuten leesplezier geven, dat vind ik een nobele doelstelling. Ik streef er dus altijd naar het best mogelijke stuk te schrijven, overdacht en bewerkt en herschreven tot de deadline en soms erover — hoe ouder ik word, hoe meer ik lijd onder mijn eigen perfectionisme. Dat betekent vaak bloed, zweet en tranen, en 's nachts wakker worden van wat ik net heb geschreven. Was het intellectueel correct? Helder genoeg opgebouwd? Was het wel nodig om politicus X of vakbondsmann Y met die woorden aan te pakken?’

Hoe ouder ik word, hoe meer ik lijd onder mijn perfectionisme

Schrijf je nu liever over politiek dan over sport?

'Ik weet het niet. Sport was mijn eerste grote liefde en politiek was toen mijn minnares, zou ik durven zeggen. Voorkeuren horen bij bepaalde fasen in je leven. Je dreigt snel te oud te worden in het sportmilieu. Ik was 38, terwijl de sporters 10 à 15 jaar jonger waren. En die blijven altijd jong, terwijl je zelf ouder wordt en dus ook minder affiniteit hebt met hun leefwereld. In de politiek ben je op die leeftijd wel 'jong' en heb je tegelijk voldoende journalistieke métier en levenswijsheid om niet belachelijk over te komen als je een premier interviewt. En als veertiger of vijftiger zit je in de leeftijdscategorie van de mensen over wie je schrijft. Het politieke spel heeft mij altijd geboeid, maar ik heb mij in die complexe materie zwaar moeten inwerken. In 2004 wist ik niet eens hoe de sociale zekerheid in mekaar zat.'

Heb jij in de journalistiek grote voorbeelden?

'Die heb je vooral als je jong bent. Dat zijn de mensen die jou de knepen van het vak leren en je stijl beïnvloeden. Ik heb veel gehad aan Jacques Beuckelaers, die dertig jaar ouder was dan ik en voor de concurrentie werkte. Wat mij betreft, was hij een van de beste pennen in de sportjournalistiek. Hij heeft mij geleerd dat goed niet goed genoeg is, dat je altijd moet proberen de beste te zijn. *Als het niet perfect is, is het niet goed en als het niet goed is, is het slecht* — dat soort simpele waarheden. De Britse sportjournalist Nigel Roebuck vond ik ook geniaal. Die schreef enkel over Formule 1, maar dan in een on-

evenaarbare stijl. Hoe ouder ik word, hoe meer ik me ook beperk, quasi los van het onderwerp, tot het lezen van sterke, geloofwaardige en boeiende pennen.'

• • •

Op Twitter omschrijf je jezelf als 'journalist, vader, liefhebber, wijnliefhebber'. Een bon vivant dus?

'Ja, absoluut, maar over mijn wijnliefhebberij wil ik niet schrijven. Sport en politiek hielden op een hobby te zijn toen ik er over moest schrijven. Wijn zal altijd een liefhebberij blijven, dus veel proeven en wijnstreken bezoeken. Er zijn weinig streken in de wereld waar ik nog geen fles van geproefd heb en er komen er ook altijd maar bij.'

Hoe combineer je werk en gezin?

'Ik heb twee zonen en ik ben nog altijd met dezelfde vrouw getrouwd. De combinatie van werk en gezin is thuis een gevoelig thema, zeker sinds

ik die opinies doe. Voor je gezin en je sociaal leven is het een ramp om elke avond achter je toetsenbord te zitten en onaanspreekbaar te zijn tussen zes en elf 's avonds, vier à vijf avonden in de week. Ik heb in het begin van mijn carrière ook vaak de opvoeding van mijn kinderen aan mijn vrouw overgelaten. Dat lag ook aan mijn eigen gedrevenheid: ik had prioriteiten en wilde die job met alles erop en eraan. Er zitten dus wel blinde vlekken in mijn herinnering aan de eerste jaren van mijn kinderen. Dat is zo. Maar spijt? Ik ga daar niet hypocriet over doen. Ik heb veel in de plaats gekregen en ik hou er zeker geen schuldgevoel aan over. En de band met mijn kinderen is uitstekend. Jongeren vinden zoiets vandaag problematisch, maar vroeger was dat redelijk vanzelfsprekend. Mijn vader was restauranthouder en stopte pas om 1 uur 's nachts, als de zaak leeg was. Ik zag hem 's avonds nooit, maar dat heeft onze relatie niet verstoord.'

Ook journalisten maken al eens een fout

Teken in op de groepsverzekering voor beroeps-
aansprakelijkheid (inclusief bijbehorende rechtsbijstand)
die de VVJ voor haar leden heeft bedongen.

VERZEKERDE RISICO'S:

BURGERLIJKE AANSPRAKELIJKHEID

- Zowel contractueel als buitencontractueel, wegens schade of nadeel veroorzaakt door fouten, onjuistheden, vergissingen, enz. Diefstal of verlies van documenten die om beroepsredenen aan de journalist werden toevertrouwd, e.d.

BURGERLIJKE AANSPRAKELIJKHEID UITBATING

- De burgerlijke buitencontractuele aansprakelijkheid wegens schade veroorzaakt aan derden of cliënten.

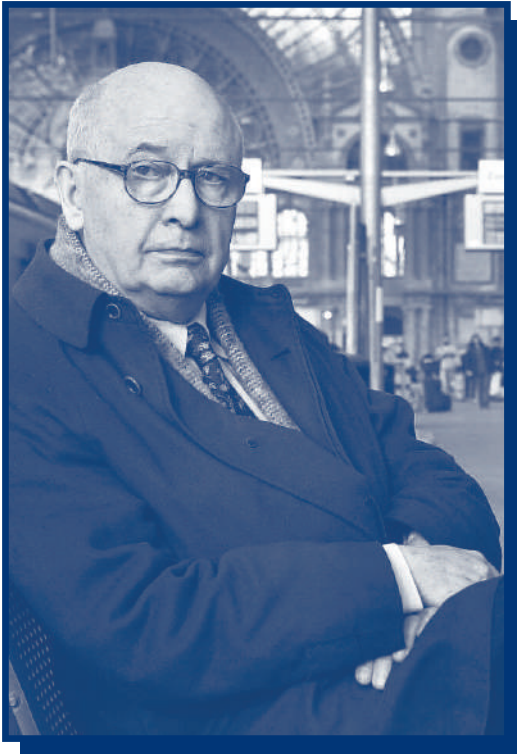
RECHTSBIJSTAND

- de strafrechtelijke verdediging in verzekerde geschillen
- de burgerrechtelijke verdediging in het kader van beroepsaansprakelijkheid in verzekerde geschillen
- voor loontrekkenden: de verdediging voor de arbeidsrechtbank.

PREMIE: € 250 PER JAAR, ALLE TAKSEN INBEGREPEN

ALLE INFORMATIE EN INSCHRIJVINGSFORMULIER OP WWW.JOURNALIST.BE

Lukas De Vos brengt hulde aan Miel Dekeyser (1932-2017)

Miel

Schroom past bij het heengaan van VRT-nieuwsdeken Miel Dekeyser, ook al was hij al een kwarteeuw met pensioen. Uiteenlopende eigenschappen maakten hem tot een uniek journalist.

hij luisteren en zijn tong een paar keer omdraaien. Hij zou er zijn voordeel mee doen toen hij terecht kwam waar hij wou: bij nieuws en duiding. ‘Echte duiding’, zei hij, ‘geen herkauwen van vakbondspamfletten of regeringsmededelingen.’

Miel was beleefd maar ook sluw. Nooit zou hij een politicus frontaal aanvallen, maar altijd met omtrekkende bewegingen hem of haar zover krijgen dat ze bekennissen deden die ze daarna graag ingeslikt hadden. Zijn werkerterrein was enorm breed. Van oorlogscorrespondent in Viëtnam en Cambodja tot het verscheurde Noord-Ierland, van de coulissen in de Wetstraat en de Raketstraat tot de ongenadige ontleding van de eigen programmatie. En die van anderen. *De Laatste Show* vond hij nutteloos infotainment. Tien jaar *Telefacts* op VTM konden hem de muren opjagen. ‘Hoe is het mogelijk? Niet eens een verwijzing naar de Golfoorlog!’

Afscheid nemen viel hem moeilijk. Na 1992 maakte hij voor Canvas nog zes jaar *De Keuze van Dekeyser*. Zijn ongenadige kritiek op de soap waartoe nieuws gezonken was, op de emotiegerichte media en op de harteloze internationale politiek legde hij neer in beklijvende boeken: *De Amerikaanse Droom* (1978), *De Globale Sheriff* (2003), *Amerikanen* (met Greet De Keyser, 2004), *De Media, een Pretpark* (2000).

Verzuurd was hij niet, daarvoor had hij te veel waardigheid en zelfironie. Het valt af te lezen aan *Ouder worden is een Kunst* (2002) en de ode aan zijn dwergpapegaaï Wiet (1999 en 2007). Een viervoudige hartoperatie dwong hem in 2009 tot een rustiger leven. Zijn principes hield hij vast.

Droeg ik een hoed, ik zou hem afnemen. Voor de laatste van de eerste generatie harde nieuwsmakers.

Foto Pol De Wilde / Archief Het Nieuwsblad

Miel was van de oude stempel, droeg das, overjas en hoed, sprak altijd met twee woorden en een nooit opdringerige stem. Maar binnenin woedde het: woede om de teloorgang van de échte journalistiek, de verloederding van de onthechte verslaggeving, de commercialisering die hem verleidde tot uitspraken als ‘democratisering is nivellering’. Hij bedoelde: wie zoals de kranten of duidingsprogramma’s de verbruiker naar de mond praat om zijn marktaandeel te schragen, komt altijd bedrogen uit. Vervlakking is het gevolg. Vertrossing. Amerikanisering — en dat deed hem nog het meeste pijn.

Amerika was zijn land van belofte. Ooit hadden zijn ouders de oversteek willen maken om er een nieuw leven te beginnen. De oorlog stak daar een stokje voor. Miel zou zich wel specialiseren in het land: van een raketlancering naar de maan tot de presidentsverkiezingen, van het vanzelfsprekend meerderwaardigheidsgevoel tot de rol van de NAVO. De verkiezing van Donald Trump was de laatste bittere pil die hij moest slikken.

In den beginne lag Amerika nochtans buiten zijn einder. De Germanist uit Leuven, waar hij het studentenblad *Germania* oprichtte, faalde bij zijn eerste examenronde aan de VRT. In 1960 lukte het hem wel, hij had toen al een jaar of zeven taalles gegeven. Zijn start liet niet vermoeden dat hij een gewaardeerd commentator over geopolitiek zou worden. Hij maakte zeven jaar lang vrolijke programma’s met Jan Geysen, Jan Van Rompaey en Sus Verleyen. Het liefst deed hij interviews — zo leerde

1

AUTOMATIC CALL RECORDER

- › Neem automatisch inkomende en uitgaande gesprekken op.
- › Bepaal welke gesprekken de app registreert.
- › Check opgenomen gesprekken in je inbox.
- › Bewaar en beluister onbeperkt.
- › Voeg notities toe en deel ze.

PRIJS: € 1,99 (€ 4,99 PRO)

2

IF THIS THAN THAT

- › Koppel webapplicaties en websites aan elkaar (bv. social mediakanalen en je eigen website).
- › Automatiseer online acties (bv. als je iets post op Facebook verschijnt er een melding op Twitter, website, Instagram...).
- › Gebruik triggers (als dit), acties (dan dat) en recepten voor een ideale automatisatie.
- › Filter ingrediënten (triggers en acties) voor specifiekere opdrachten (afhankelijk van het kanaal).
- › Met IFTTT link je 270 kanalen, zoals e-mail, social media, RSS-feeds en meer.
- › Laat IFTTT automatisch sms-berichten versturen.

PRIJS: GRATIS

3

FILMIC PRO

- › Maak met je smartphone professionele video-opnames.
- › Gebruik features: witbalans, diafragma, manuele scherpstelling...
- › Controleer op een eenvoudige manier het audio-opnameniveau en meer.

PRIJS: € 9,99

5

GENIUS SCAN

- › Fotografeer documenten met je smartphone.
- › Zet foto's om naar een PDF-document.
- › Voeg documenten samen.
- › Deel documenten of sla ze op in Dropbox, Evernote en meer.

PRIJS: GRATIS

10 onmisbare apps voor journalisten

7

TEXTGRABBER

- › Zet gedrukte tekst om in een bewerkbare tekst.
- › Neem een foto van de tekst en markeer het gedeelte dat je wilt aanpassen.
- › Met TextGrabber maak je van elke tekst een digitaal herwerkbaar versie.

PRIJS: € 4,99

8

SLACK

- › Gebruik Slack als communicatiemiddel voor kleine en middelgrote teams.
- › Organiseer opensource team-gesprekken over projecten, specifieke onderwerpen en meer.
- › Start een eigen kanaal met zelfgekozen mensen.
- › Gebruik Direct Message om met mensen te spreken, al dan niet met beeld.

PRIJS: GRATIS

9

VERACITY

- › Gebruik beelden als zoekterm.
- › Achterhaal de authenticiteit van foto's.
- › Ontdek in welke context een foto mogelijk eerder online verscheen.
- › Ga na of het een origineel of bewerkt beeld is.

PRIJS: GRATIS

Samenstelling: Annick Hus en Dominique Deckmyn

4

FEEDLY

- › Opvolger van Google Reader.
- › Ontvang nieuwsoverzichten op maat.
- › Organiseer newsfeeds per categorie.
- › Bewaar feeds om ze later (eventueel offline) te raadplegen.
- › Met Feedly bundel je nieuws van websites, blogs, sociale media, YouTube-kanalen en meer.

PRIJS: GRATIS

6

POCKET

- › Sla artikels, video's en andere online content rechtstreeks op vanuit je browser, apps, e-mails etc.
- › Pocket synchroniseert alles naar je smartphone, tablet en computer.
- › Raadpleeg Pocket op elk moment on- en offline.
- › Ontvang persoonlijke aanbevelingen, al dan niet via je volgers.
- › Gebruik tags om relevante en interessante content te bundelen en te vinden.
- › Pocket biedt onbeperkte opslagruimte.

PRIJS: GRATIS

10

NEWSANGLR

- › Ontvang nieuwsitems vanuit meerdere bronnen.
- › Vergelijk bronnen en nieuws in real time.
- › Ontdek nieuwe invalshoeken, zonder al te veel zoekwerk.
- › Gebruik newsAnglr om een onderwerp dieper uit te spitten.

PRIJS: GRATIS**BESLISSING VAN DE RAAD
VOOR DE JOURNALISTIEK****DOSSIER 1626****Uitbater tatoeagezaak
wordt oplichter genoemd****KLAGER:** Moerenhout**TEGEN:** *Gazet van Antwerpen***UITSPRAAK:** De klacht is gegrond wat de ondertitel betreft.**FEITEN**

Het artikel gaat over een tatoeagezaak waarvan de uitbater spoorloos is voor zijn klanten. Twee klanten getuigen daarover en klagen over half afgewerkte en slecht uitgevoerde tatoeages. Ze zeggen dat ze via sociale media andere slachtoffers zoeken om samen een klacht in te dienen. Volgens het artikel was er bij de tatoeagezaak niemand bereikbaar voor commentaar. De ondertitel heeft het over een oplichter.

KLACHT

Klager neemt aanstoot aan de ondertitel waarin hij een oplichter wordt genoemd. Oplichting is een strafrechtelijk omschreven misdrijf en daar is geen sprake van. De ondertitel is spectaculair en verzonnen. Klager zegt ook dat de journalist de ware reden van zijn afwezigheid niet onderzocht heeft en dat het artikel en de bijschriften bij de foto's fouten bevatten. De krant heeft hem ook nooit om een reactie gevraagd.

VERWEER

Gazet van Antwerpen zegt dat het artikel en de hoofdtitel correct zijn, en dat ook de ondertitel met het woord 'oplichter' te verantwoord is. Klager kwam zijn verplichtingen tegenover zijn klanten niet na en het artikel en de foto's geven dat correct weer. De journalist heeft klager proberen te contacteren voor een reactie, maar hij was onvindbaar. Wat klager doet, is strafrechtelijk vervolgbaar. Hij verkoopt diensten die hij niet levert en het woord 'oplichter' vat dat samen.

BESLISSING

Het artikel laat twee getuigen aan het woord die zich gedupeerd voelen door de plotse afwezigheid van klager, hun klachten opsommen en via Facebook andere klanten zoeken om gezamenlijk een klacht in te dienen. Het artikel en de foto's geven dat correct weer. De journalist heeft klager ook gecontacteerd met het oog op een reactie, maar kon hem niet bereiken, zoals hij schrijft in het artikel. De Raad is dan ook van oordeel dat de inhoud van het artikel geen beroepsethische fouten bevat.

De ondertitel, die gemaakt is door de eindredactie, omschrijft klager, die via de naam van zijn tatoeagezaak identificeerbaar is, als een 'oplichter'. Oplichting is een strafrechtelijk omschreven misdrijf en als dusdanig vervolgbaar. Klager is evenwel niet veroordeeld wegens oplichting. Het gebruik van de term 'oplichter' is dan ook overdreven en in strijd met artikel 25 van de code dat zegt: 'De journalist uit geen ongegronde verdachtmakingen of beschuldigingen'.

De klacht is daarom gegrond wat de ondertitel betreft.

Fotorol

Een beroepsfotograaf kiest een bijzondere foto van een collega, en geeft de rol door.

LIEVEN VAN ASSCHE
kiest een foto van
Sander de Wilde

Deze foto toont de afbraak van de kerstmarkt in Brussel op 2 januari 2017. Wat de foto voor mij bijzonder maakt, is dat hij niet in opdracht is genomen, maar gewoon tijdens een wandeling. Sander woont en werkt in Brussel en neemt zijn toestel overal mee.

Van dit soort straatfotografie word ik vrolijk. Het dagelijkse leven in beeld brengen, maar op een manier dat alles mooi in elkaar past. Het is een soort fotografie die zeldzaam wordt.

Qua compositie is er centraal het schilderij met het kerstekind, opgehangen aan de gevel van een kerk. Een gevallen kerstboom, met nog enkele kerstbollen van RTL en kerstwensen. Een werkmans met kerstmuts die in de lens kijkt. Het lijkt een gewone registratie, maar toch draagt de foto veel in zich. Het beeld dat links op de foto door een wazig glas te zien is, maakt alles surreëel.

Het karakteriseert voor mij Brussel rond de jaarwisseling: een desolate hoofdstad op zoek naar zijn identiteit, net bekomen van de aanslagen van vorig jaar.

In het volgende nummer
kiest **SANDER DE WILDE**
een favoriete foto.

Debatavond

NIEUWS IN ONZEKERE TIJDEN

- › Een jaar na de aanslagen in Brussel en Zaventem organiseert de VVJ een debat over de nieuwe maatschappelijke context en de rol van nieuwsmedia daarin.
- › Hoe zien politiek, justitie en politie hun verhouding tot 'De Vierde Macht' in tijden van terrorisme en polarisering?
- › Wordt er te veel bericht, of net te weinig? Wordt er soms te snel uitgezonden?
- › Welke beelden tonen we, zowel van slachtoffers als van terroristen die haat prediken?
- › Hoe gaan we om met sociale media en 'fake news'?

PANEL

- › Jan Jambon (N-VA), minister van Binnenlandse Zaken
- › Frédéric Van Leeuw, federaal procureur des konings
- › Sven Mary, advocaat
- › Lars Bové, journalist *De Tijd*
- › Faroek Özgünes, journalist VTM
- › Caroline Van den Berghe, journaliste VRT

WOENSDAG 15 MAART | 19U30
VLAAMS PARLEMENT | BRUSSEL

Dit evenement is gratis. Registreren via [Eventbrite.com](https://www.eventbrite.com) is verplicht. Snel zijn is de boodschap, want de plaatsen zijn beperkt.

Betrouwbaar nieuws in verwarrende tijden

JAARVERSLAG VVJ/AVBB 2016

2016 was een uitzonderlijk goed gevuld nieuwsjaar. Terroristische aanslagen en wereldwijde migratiestromen deden redacties op volle toeren draaien. Ook de klimaatcrisis en de oorlog in Syrië slopten een massa aandacht op, net zoals de Brexit en Trumps verkiezing in de VS. Daar kwamen verder nog het WK voetbal, de Olympische Spelen en talloze cultuurevenementen bij. Maar hoe brachten de journalisten het er zelf vanaf?

Dit jaarverslag biedt vooreerst enkele cijfers over de evolutie van het journalistenbestand in Vlaanderen. De totale journalistenpopulatie stagneerde, maar verontrustend blijft wel de daling van het aantal nieuwe journalisten in hoofdberoep. Het aantal zelfstandige bijberoepers neemt dan weer toe.

Verder in dit jaarrapport aandacht voor de arbeidsomstandigheden en het sociaal statuut van de Vlaamse journalisten. Is het toeval dat in dit drukke nieuwsjaar werkdruk en het risico op burn-out opnieuw *hot items* werden op diverse redacties?

Ook op het vlak van persvrijheid en journalistieke aansprakelijkheid gingen her en der knipperlichten aan. Belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen vergroten duidelijk de verleiding om de informatiestroom te kanaliseren – ten koste van vrije journalistiek.

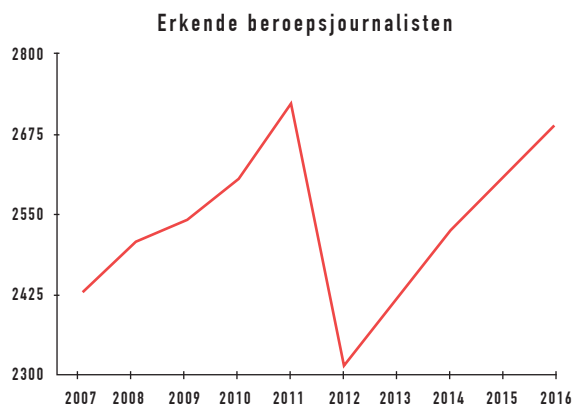
Tot slot focussen we nog op enkele specifieke *facts & figures* met betrekking tot de VVJ als beroepsvereniging. Want hoe dan ook was 2016 ook voor de beroepsunie als zodanig een rijk gevuld en spannend jaar.

— Pol Deltour

1. Aantal nieuwe journalisten in hoofdberoep blijft dalen

OPNIEUW VIJFJAARLIJKSE KNIK?

In 2016 waren in het totaal 2.686 Vlaamse journalisten erkend als beroepsjournalist op basis van de wet van 30 december 1963. Het gaat om journalisten die professioneel (in hoofdberoep) actief zijn bij publiek toegankelijke algemene nieuwsmedia. Daarmee bereikte het aantal omzeggens weer het niveau van vijf jaar geleden (2011), toen 2.721 Vlaamse journalisten over een officiële perskaart beschikten.

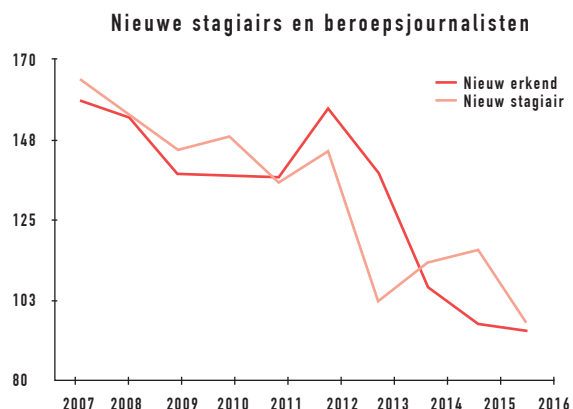

Volgens de wet van '63 moeten alle erkenningen van beroepsjournalisten om de vijf jaar opnieuw worden gecontroleerd. Dat was ook weer in 2016 het geval. Voor het eerst kon de aanvraag tot hernieuwing online worden ingediend en werd ze digitaal afgehandeld. Traditioneel leidt de vijfjaarlijkse hernieuwing tot een duik in de grafiek. Eind 2016 had de Erkeningscommissie de titel van om en bij 2.000 Vlaamse beroepsjournalisten hernieuwd. Tijdens de hernieuwingsoperatie ontspan zich opnieuw een debat over de erkenningsvoorwaarden voor beroepsjournalisten in de wet van '63. Een van die voorwaarden houdt in dat het journalistieke werk niet mag worden gecombineerd met 'commerciële nevenactiviteiten'. Dat duwt een groot aantal

freelancejournalisten, die doorgaans noodgedwongen neveninkomsten aanboren, uit de boot. Onder impuls van een getroffen persfotograaf ondertekenden 600 journalisten een petitie voor een soepeler toepassing van de wet door de Erkeningscommissie, en zo nodig een aanpassing van de wettelijke erkenningsvoorwaarden zelf. VVJ en AJP nemen de kwestie in 2017 op met de Erkeningscommissie en de bevoegde beleids mensen.

AANTAL NIEUWKOMERS EN STAGIAIRS BLIJFT DALEN

Verontrustend is dat ook in 2016 het aantal nieuwe erkenningen is gedaald. Dat geldt zowel voor de echte erkenningen als beroepsjournalist – na twee jaar loopbaan – als voor de erkenningen als stagiair-beroepsjournalist – na drie maanden beroepsactiviteit. Het aantal nieuwe stagiairs belooft nu al twee jaar minder dan honderd, waar dat vier jaar eerder nog ruim 150 was. Wellicht is de verklaring dat de Vlaamse nieuwsmedia minder journalisten aanwerven op hun redacties. Tegelijk schakelen ze meer freelancers in, maar doordat die wegens onderbetaling worden verplicht om elders bij te klussen, voldoen zij niet aan de erkenningsvoorwaarden.

OOK LEDEN VAKPERS KUNNEN TOETREDEN

Naast erkende beroepsjournalisten verbonden aan de algemene nieuwsmedia beschikken ook professionele journalisten die werken voor vakpers over een wettelijk statuut en officiële perskaart. In 2016 ging het om 162 Nederlandstalige journalisten. Sinds geruime tijd ijveren de journalistenverenigingen voor de integratie van de twee officiële beroepsstatuten. Alvast de beroepsunies zelf zetten in 2016 de historische stap om te fusioneren. De VJPP-AJPP (Vereniging van Journalisten van de Periodieke Pers) ging aldus op in de VVJ-AJP. De respectievelijke ledenvergaderingen bekrachtigden de operatie in de lente van 2016. Zo kunnen vanaf 2017 ook vakpersjournalisten toetreden tot de VVJ, en krijgen ze een vertegenwoordiging in het bestuur. Op de wettelijke integratie van de twee beroepstitels van journalist is het nog even wachten. Overleg met Binnenlandse Zaken leerde alvast dat een wijziging van de wet van 30 december 1963 nodig is; de VVJ schoof tevergeefs een snellere oplossing via Koninklijke Besluiten naar voren. Minister van Binnenlandse Zaken Jambon verklaarde dat hij de integratie genegen is en er zelfs prioritair werk wil van maken in 2017.

AANTAL VVJ-LEDEN BLIJFT STABIEL

In het totaal telde de VVJ vorig jaar 2.694 betalende leden. Dat zijn er exact even veel als in 2007, maar een 150-tal minder dan in het recordjaar 2014. Erkende beroepsjournalisten zijn niet verplicht om lid te worden van de VVJ. Toch sloten zich in 2016 weer 2.096 (van de 2.686) beroepsjournalisten aan bij de beroepsunie. Door de fusie met de VJPP komen daar straks ook erkende vakpersjournalisten bij. Bovendien zet de VVJ haar deuren ook open voor andere categorieën leden, zoals stagiairs, journalisten in bijberoep, technisch ondersteunend personeel, studenten journalistiek en oud-journalisten. Het opmerkelijkst is ook hier de terugval van het aantal stagiair-beroepsjournalisten – dus beginnende professionals in de eerste twee jaar van hun carrière. Voor het eerst in ruim tien jaar duikt hun aantal onder de 300.

Het aantal journalisten in bijberoep ('persmedewerkers') daarentegen stijgt tot 111. In 2017 zal dat cijfer nog omhoog gaan, als ook de journalisten in bijberoep die voor de vakpers werken toetreden tot de VVJ. De VVJ werkte in 2016 ook nog een conventie uit met de Vlaamse bacheloropleidingen journalistiek, waardoor hun studenten in 2017 collectief worden aangesloten bij de vereniging. Voor een groepstarief krijgen zij zo de informatie en service die met het VVJ-lidmaatschap gepaard gaan.

JOURNALISTENLOKET OOK VOOR NIET-LEDEN

2016 was het jaar waarin de VVJ volop het nieuwe JournalistenLoket uitbouwde. Het gaat om een informatief project dat, met steun van minister van Media Sven Gatz (Open VLD), ook wordt opengesteld voor aspirant-journalisten en andere geïnteresseerde burgers. Het initiatief omvat drie luiken. De informatieve website Journalistenloket.be fungeert als een digitaal vademecum voor elkeen die op zoek is naar basisinformatie over het werken als journalist. Journalistenloket.be werd in 2016 door ruim zesduizend personen bezocht. Parallel hiermee beantwoordt het VVJ-secretariaat persoonlijke vragen om informatie of advies, althans voor zover die een eerstelijnskarakter hebben (voor aanvullende bijstand is lidmaatschap vereist). Om en bij 250 personen deden een beroep op deze service. Tot slot organiseert de VVJ in het kader van JournalistenLoket regelmatig collectieve informatiemomenten. In 2016 was dat onder meer het geval over auteursrechten, nieuwe technologieën en het omgaan met deadlines en stress.

2.

Nooit zoveel freelancers als vandaag

VERZELFSTANDIGING VAN HET BEROEP HOUDT AAN

Onder de beroepsjournalisten waren er nooit zoveel freelancers als vandaag, zo bleek uit VVJ-cijfers in 2016. In drie jaar tijd steeg hun aandeel van 20% naar 25%. Bij de stagiair-beroepsjournalisten steeg het aandeel zelfs naar 40%. Het aandeel van de loontrekkeners daalde navenant, van 73% in 2013 tot 64% vorig jaar. In absolute cijfers telt Vlaanderen nu 736 zelfstandige beroepsjournalisten. Dat is overigens zonder de zelfstandige journalisten in bijberoep gerekend, een groep die zo te zien eveneens aan het groeien is.

Een andere VVJ-enquête leerde dat veel freelancers slechts voor een klein aantal opdrachtgevers werken. Erkende beroepsjournalisten, ook als dat freelancers zijn, mogen hun werk niet combineren met andere beroepsactiviteiten, en worden dus verondersteld van hun journalistieke werk te kunnen leven. De VVJ-enquête legt in dat verband de vinger op de wonde: 1 op de 4 erkende freelancers geeft aan niet te kunnen rondkomen met zijn journalistieke werk, en voor ruim 10% is dat slechts 'net' het geval.

Verwonderlijk is het dus niet dat 1 op de 5 freelancers nu al zeker weet dat ze over vijf jaar niet langer journalistiek actief zullen zijn.

WERKDRUK EN BURN-OUT BLIJVEN EEN PROBLEEM

Misschien lag het aan het razend drukke nieuwsjaar 2016, maar op diverse redacties werden de werkdruk en work/life-balance opnieuw gesprekstof. Mediaaan stelde een *director corporate identity and wellbeing* aan en Mediahuis kondigde aanwervingen aan om de werklust beter te spreiden.

Ook bij Belga zijn directie en personeel eind 2016 gesprekken begonnen naar aanleiding van enkele burn-outs op de redactie.

OVERDRACHT AUTEURSRECHTEN MET VALLLEN EN OPSTAAN

Diverse uitgevers maakten in 2016 werk van een regeling voor de overname van de auteursrechten van hun journalisten. Dat is voor hen een must: de wet verplicht zo'n regeling. Mediabedrijven die geen cessie-overeenkomsten hebben met hun journalisten riskeren daar serieuze problemen mee te krijgen. Bij Mediahuis ondertekenden in juni de directie en VVJ plus vakbonden een cao voor de overdracht van journalistieke auteursrechten. Ook bij Sanoma lukten directie en personeel erin een nieuwe regeling te bereiken. De Persgroep boog zich het voorbije jaar samen met de VVJ wel over een standaardcontract voor freelancers, waarin ook de overdracht van auteursrechten zou worden geregeld, maar tot een conclusie leidde dat nog niet. Ook bij BRUZZ – de Vlaams-Brusselse nieuwsmedia zeg maar – pleegden directie en VVJ overleg, maar voorlopig zonder resultaat.

FISCALE REGELING BLIJFT UIT

2016 is, jammer genoeg, ook weer een jaar waarin geen oplossing werd bereikt voor de fiscale behandeling van de vergoeding voor de overdracht van auteursrechten. Zoals bekend bepaalt de wet een voordelig regime hiervoor. Uitgevers en veel zelfstandige journalisten lieten zich hierdoor verlokken om de volledige vergoedingen als 'auteursrechtelijk' aan te geven. Dat was zonder de BBI gerekend: tientallen journalisten werden ook vorig jaar geconfronteerd met fiscale correcties en zware boetes. Minister van Financiën Johan Van Overtveldt weigerde, ondanks aandringen van de mediasector, de knoop door te hakken, ook nadat de VVJ en de Vlaamse uitgevers in de herfst een nieuw voorstel hadden ingediend. Freelancers in hoofdberoep zouden a rato van 55% auteursrechtelijke vergoeding en 45% klassiek honorarium worden betaald, voor freelancers in

Minister van Financiën
Johan Van Overtveldt.

© Belga

nevenberoep zou de verhouding op 76%/24% liggen. De VVJ rest enkel – zoals ze altijd heeft gedaan – om journalisten aan te manen heel voorzichtig te zijn bij het fiscaal aangeven van hun vergoedingen. Een opsplitsing in 50% werkvergoeding en 50% auteursrechtelijke vergoeding – zowel voor freelancers in hoofdberoep als in bijberoep – lijkt daarbij redelijk. Ook al zijn er dus nog altijd geen formele garanties dat belastingcontroleur en BBI zich daarin zullen vinden.

REPROGRAFIERECHTEN OP DE HELLING

Ook voor de reprografierechten van auteurs en uitgevers was 2016 een cruciaal jaar. Die vergoedingen worden uitgekeerd via Repobel, dat daarvoor zelf gaat aankloppen bij de fabrikanten en bezitters van fotokopieermachines en printers. Maar een van die fabrikanten, Hewlett-Packard, betwistte die bijdrage. De rechter willigde de klacht in, en daardoor moest de Belgische regering in 2016 op zoek naar een nieuwe wetgeving voor reprografie. Eind van het jaar werd die ook goedgekeurd.

Zo goed als zeker leidt de zaak tot een bijkomende vermindering van de reprografievergoeding voor auteurs, naast de daling die sowieso al voortspuit uit de digitalisering en vermindering van de papierstroom. Daardoor zal ook de JAM in de toekomst minder reprografierechten kunnen uitkeren.

AFSCHAFFEN JOURNALISTEN- PENSIOEN NIET PRIORITAIR

Nieuwe berekeningen van de FOD Pensioenen leerden dat het aanvullend pensioenstelsel voor loontrekkende beroepsjournalisten almaar meer deficitair is. Het aantal bijdrageplichtigen (de beroepsjournalisten zelf en hun werkgevers) blijft weliswaar redelijk stabiel, maar het aantal pensioengerechtigde journalisten neemt toe. In 2015 beliep het deficit een klein half miljoen euro. Dat is weliswaar

nog altijd maar een fractie van de surplussen die het stelsel sinds 1971 heeft geboekt.

Toch gaf minister van Pensioenen Bacquelaire (MR) in de zomer te kennen dat de afschaffing wat hem betreft momenteel niet prioritair is. Hij wil de inkomsten en uitgaven van het stelsel wel blijven opvolgen. Op termijn zou een verhoging van de sectorbijdrage weer voor het gepaste evenwicht kunnen zorgen.

FREELANCERS: NIEUWE GROEPSVERZEKERING EN DE VERHALENMARKT

De VVJ bedong in 2016 voor haar zelfstandige journalisten een nieuwe voordelige groepsverzekering gewaarborgd inkomen. Freelancers die de premie betalen krijgen bij economische arbeidsongeschiktheid een rente uitgekeerd. De groepsverzekering is via Zenito aangegaan bij Fidea. Meer info bij de VVJ of Zenito (Philip Van Wilderode, tel. 02 21 22 354, aanvullendpensioen@zenito.be).

Een andere service voor freelancers, die in 2017 zal worden uitgerold, is De Verhalenmarkt. Het gaat om een digitaal platform waar uitgevers en freelancejournalisten elkaar snel kunnen vinden wanneer ze respectievelijk een opdracht of een werkstuk in de aanbieding hebben. De Verhalenmarkt is een Nederlands project, dat een Vlaams verlengstuk krijgt. Voor de ontwikkeling van dat laatste ontving de VVJ van minister van Media Sven Gatz (Open VLD) een projectsubsidie van 50.000 euro.

3.

Minder vrijheid, meer verantwoordelijkheid?

TERREUR STREMT INFORMATIESTROOM

© Belga

Overal ter wereld staat de persvrijheid onder druk. Voor een deel heeft dat te maken met de strijd tegen terrorisme. Ook bij ons kwam het herhaaldelijk tot schermutselingen tussen politiek, gerecht en politiek aan de ene kant, en nieuwsmedia aan de andere. Minister van Justitie Koen Geens (CD&V) reageerde met een voorstel om schendingen van het onderzoeksgeheim strenger te beteugelen. Ook particulieren beletten soms dat journalisten hun werk deden. Toen een paar tv-ploegen in Molenbeek op zoek gingen naar familieleden van een zelfmoordterrorist was een reeks geweldplegingen hun deel. De AVBB liet weten dat eenieder zijn rol moet kunnen blijven spelen: ordehandhavers en terreurbestrijders enerzijds, journalisten anderzijds. Op vraag van de AVBB beloofde Justitieminister Geens dan ook om bij de verstrenging van het gerechtelijk onderzoeksgeheim niet te raken aan het journalistieke bronnengeheim. Geens verklaarde ook dat het gangbare veiligheidsniveau 3 op zich geen reden vormt voor de inperking van de mogelijkheden van journalisten bij een proces.

OOK ANDEREN DOEN MOEILIK

Diverse journalisten ondervonden moeilijkheden bij het vragen van bestuursinformatie – ook al hebben ze daar in het kader van de wet op de openbaarheid van bestuur recht op. Onder meer Infrabel en sommige gemeenten deden moeilijk. De VVJ staat de journalisten zo veel mogelijk bij.

In de voetbalwereld protesteerde de VVJ tegen de persreglementen die clubs vaak opleggen aan journalisten. Afspraken voor interviews kunnen enkel via de persverantwoordelijke worden gemaakt, en elk te publiceren item moet vooraf aan de persverantwoordelijke worden voorgelegd. De VVJ vroeg aan Sportspress.be, de sportpersbond, om de zaak aan te kaarten bij de Pro League.

Een belangrijke gerechtelijke uitspraak trof nog de Franstalige uitgever Rossel. Die moest van het Hof van Cassatie de naam van een veroordeelde man uit zijn digitale archieven schrappen. De man was veroordeeld voor een zwaar verkeersongeval met twee doden, maar riep het recht op vergeten in. Rossel brengt de zaak voor het Europees Hof van de Rechten van de Mens.

Op het Europese vlak voorkwam de Europese Federatie van Journalisten (EFJ) dat een richtlijn tot stand kwam ter bescherming van bedrijfsinformatie, die voor de pers nefaste gevolgen had kunnen hebben. Blijft het pijnpunt van een betere bescherming van klokkenluiders. Een keur van journalisten tekende in 2016 voor een absoluut hoogtepunt in de geschiedenis van de journalistiek: de Panama Papers, die een wereldwijd netwerk van financieel gekonkelfoes blootlegde. Maar op hetzelfde ogenblik werden de klokkenluiders van een vorige schandaal – LuxLeaks – nog altijd vervolgd.

BRONNENGEHEIM BEDREIGD

De neiging tot beheersing van de informatiestroom leidde in 2016 zelfs tot een paar inbreuken op het journalistieke bronnengeheim, dat nochtans formeel wettelijk is beschermd.

Eind van het jaar vielen politiemensen binnen bij een VRT-journalist die even voordien een voor justitie kritische reportage over de zogenaamde Kasteelmoord had gemaakt. De bevoegde Brugse onderzoeksrechter nam ook de smartphone van de journalist in beslag. Ongeveer gelijktijdig kwam aan het licht dat ook een journaliste van *Het Laatste Nieuws* het doelwit was geweest van een bronnenonderzoek. De VVJ bracht de inbreuken ter tafel bij Justitieminister Geens. Ook ten aanzien van de inlichtingendiensten beschikken journalisten – zoals advocaten en artsen – over een bijzondere bronnenbescherming. Begin 2016 raakte bekend dat de regering deze bescherming wilde afzwakken. De AVBB wist Justitieminister Geens er uiteindelijk van te overtuigen dat niet te doen.

OOK POSITIEVE ONTWIKKELINGEN

Gunstige ontwikkelingen zijn er zeker ook. Zo besliste de Vlaamse regering om naast haar eigenlijke beslissingen voortaan ook de beleidsvoorbereidende documenten openbaar te maken. Het Gentse stadsbestuur nam een gelijksoortige beslissing, nadat lokale verslaggevers daar met VVJ-steun hadden op aangedrongen. Een positief initiatief kwam nog van gerechtelijke kant. In maart lanceerden de Belgische rechtscolleges een website met daarop allerlei nuttige informatie over henzelf. www.rechtbanken-tribunaux.be bevat ook een specifiek, afgesloten gedeelte voor de pers. Dat omvat aankondigingen, praktische schikkingen voor een bepaald proces en ook vonnissen met betrekking tot maatschappelijk relevante rechtszaken.

BEROEPSAANSPRAKELIJKHEID: VERZEKER U!

In het najaar van 2016 viel de nieuwssite *Apache.be* een onaangename verrassing te beurt: de Antwerpse bouwpromotor Land Invest Group en een voormalige kabinetschef van Antwerps burgemeester Bart De Wever (N-VA) dienden schadeclaims in voor respectievelijk 250.000 en 100.000 euro. Pas in 2018 buigt de Antwerpse rechtbank zich over de zaak, maar intussen leverde een crowdfundingactie *Apache* al onmiddellijk 50.000 euro op voor de bekostiging van de advocatenbijstand.

Om klachten en schadeclaims het hoofd te kunnen bieden, sloot de AVBB in de zomer voor haar leden een nieuwe groepsverzekering af voor beroepsaansprakelijkheid. Voor een jaarlijkse premie van 250 euro (het dubbele van de vroegere premie) kunnen journalisten daarop intekenen. De nieuwe polis, bij Generali, drong zich op nadat de vorige verzekeraar, AIG, afzag van haar contract met de AVBB. De dekkingen bleven wel gelijk. De beroepsaansprakelijkheid – een schadeclaim naar aanleiding van je eigenlijke werk – is verzekerd tot 125.000 euro. De burgerlijke aansprakelijkheid ‘uitbating’ – tijdens een persconferentie stoot je bijvoorbeeld een dure camera omver – is zelfs gedekt tot 1,25 miljoen euro. De rechtsbijstand die nodig is naar aanleiding van een claim verzekerd tot 12.500 euro. De nieuwe groepsverzekering is ingegaan op 1 oktober. Positief is nog dat de betaling en de opvolging van het contract efficiënter verlopen dan onder de vorige polis.

INTERNE ONAFHANKELIJKHEID BLIJFT AANDACHTSPUNT

Persvrijheid moet niet enkel worden afgedwongen tegenover ongepaste externe factoren, maar even goed ten aanzien van ongewenste beïnvloeding binnen het eigen mediabedrijf. Een belangrijk aandachtspunt in dat verband was vorig jaar de opmars van *native advertising* en *branded journalism*. Zeker online blijken de grenzen tussen berichtgeving en advertenties te vervagen. De VVJ organiseerde in april een debat hierover. Algemene conclusie: de grenzen tussen berichtgeving en commercie moeten strikt worden bewaakt, op het gevaar af dat media hun geloofwaardigheid verliezen en zo hun eigen toekomst hypothekeerders.

De Raad voor de Journalistiek boog zich eveneens over de kwestie. Dat leidde tot een herformulering van artikel 11 van de Code.

ZELFREGULERING

Veeleer dan extern te worden gecontroleerd, kiest de journalistieke wereld voor zelfregulering. Op dat vlak werden in 2016 enkele mooie stappen voorwaarts gezet. Op 12 januari ondertekenden redacties, hoofdredacties en directie bij Mediahuis redactie-

statuten voor de vier krantentitels. Deze zijn voor de vier redacties dezelfde, op de inleidende beginselverklaring na. Elke redactie krijgt ook een verkozen redactieraad, die als gesprekspartner voor de hoofdredactie en directie fungeert.

Ook bij de VRT wordt de zelfregulering uitgebouwd. Eind 2016 verklaarde de nieuwe algemeen hoofdredacteur dat de VRT-redacties binnenkort over een eigen ombudsman beschikken.

In maart boog de Commissie Media van het Vlaams Parlement zich over het thema van de 'journalistieke onafhankelijkheid'. Een van de conclusies was dat de perssteun die de overheid verleent zou kunnen gekoppeld worden aan eisen van onafhankelijkheid. Voor de VVJ kan dat zolang het niet om inhoudelijke eisen gaat, maar wel om criteria zoals het hebben van een redactiestatuut.

Op Vlaams niveau tekent de Raad voor de Journalistiek voor de journalistieke zelfregulering. In 2016 ontving de Raad 61 klachten – iets meer dan het jaarlijkse gemiddelde tot dusver. 64 dossiers werden afgehandeld, waarvan 26 (of 41%) met een minnelijke regeling uitgewerkt door ombudsman Pieter Knapen. Van de 24 uiteindelijke beslissingen van de Raad waren er 9 gegrondverklaringen, 15 keer werd de klacht ongegrond verklaard.

PERS(ON)VRIJHEID IN HET BUITENLAND

De IFJ (Internationale Federatie van Journalisten) telde 93 journalisten en andere mediaprofessionals die in 2016 zijn omgekomen tijdens hun werk. Daar zijn de 29 journalisten die stierven in vliegtuigcrashes niet bij. Het cijfer van 93 ligt lager dan vorige jaren, aldus Philippe Leruth, de Belg die momenteel IFJ-voorzitter is. 'Maar het mag ons niet in slaap sussen, want het grote aantal niet opgehelderde of niet vervolgdde doodslagen op journalisten blijft dramatisch hoog.' Ongeveer een derde van de gedode journalisten viel in de Arabische wereld en het Midden Oosten. Europa telde drie dodelijke aanslagen.

Ook op andere manieren is de persvrijheid wereldwijd bedreigd. Turkije liet zich in 2016 bijzonder negatief opmerken. Dat had uitlopers tot in Vlaanderen, waar de Nederlandstalige krant Zaman zich gedwongen zag de boeken toe te doen. Zowel lezers als adverteerders van de krant haakten in groten getale af onder druk van Erdogan-getrouwen, die ook in België heel actief zijn. Naar aanleiding hiervan had een VVJ-delegatie

De Turkse president Recep Erdogan. © Belga

een onderhoud met de Turkse consul-generaal in België.

Samen met de EFJ (Europese Federatie van Journalisten) toonde de VVJ ook solidariteit met bedreigde collega's in Polen en Hongarije. Eind 2016 zagen twee Vlaamse tv-ploegen zich nog de toegang ontzegd in Congo. Meer dan dat ze 'ongewenst' waren kregen de VRT- en VTM-reporters niet te horen. De AVBB protesteerde, en kreeg van minister van Buitenlandse Zaken Reynders (MR) de garantie dat hij de kwestie bijzondere aandacht gaf.

Nog twee lovenswaardige initiatieven. De Raad van Europa (www.coe.int) vaardigde een reeks aanbevelingen voor een betere bescherming van journalisten uit. Parallel hiermee lanceerde de EFJ de internetsite Mapping Media Freedom. Op dat beveiligde digitale platform kunnen schendingen van de persvrijheid worden gemeld.

VVJ-service in 2016

INDIVIDUELE DIENSTVERLENING

Elk jaar beantwoorden het VVJ-secretariaat en VVJ-mandatarissen vlot een paar duizend vragen van leden met betrekking tot journalistieke thema's. Bovendien kunnen VVJ-leden voor moeilijkere juridische of fiscale problemen extra bijstand verkrijgen. In 2016 ging het om een twintigtal dossiers. Onder meer voor freelancejournalisten die met de fiscus in conflict liggen over de aangifte van hun inkomen in auteursrechtelijke vergoedingen, werd fiscaal-juridische bijstand geregeld. Sinds 1 december 2015 kunnen ook niet-VVJ-leden bij het secretariaat terecht voor eerstelijnsinformatie of –advies, dit in het kader van het Journalistenloket, dat met steun van de Vlaamse minister van Media werd opgericht.

COLLECTIEVE DIENSTVERLENING

De VVJ sloot in 2016 twee nieuwe voordelige groepsverzekeringen af voor haar leden:

- › Verzekering voor beroepsaansprakelijkheid bij AON/Generali
- › Verzekering inkomensgarantie voor freelancers bij Zenito/Fidea.

KORTINGEN VOOR JOURNALISTEN

De lijst van bedrijven die prijsvoordelen aanbieden aan journalisten werd geactualiseerd. Het gaat om media- en telecombedrijven, openbare vervoersmaatschappijen, auto-importeurs, luchtvaartmaatschappijen en verzekeringsmaatschappijen. Het overzicht is door VVJ-leden te raadplegen op journalist.be.

COMMUNICATIE

› DE JOURNALIST

In 2016 verschenen tien edities van het blad. Intussen herrees de vraag of de VVJ nog wel nood heeft aan een gedrukt magazine. Een enquête in de maand februari wees uit dat precies 50% van de VVJ-leden blijft hechten aan een papieren blad, de andere helft kiest voor digitale communicatie. Hoe dan ook is het dus nog te vroeg voor het opdoeken van het gedrukte blad. De enquête wees wel ook uit dat er best inhoudelijke en vormelijke verbeteringen mogelijk zijn. Het VVJ-bestuur besliste daarop een extra coördinator/eindredacteur in te schakelen, en dat werd Piet De Loof (ex-Het Laatste Nieuws). Tegelijk wordt wel de frequentie van het magazine verminderd en wordt extra ingezet op digitale communicatie.

› WEBSITE WWW.JOURNALIST.BE

De VVJ werkte in 2016 met ontwerp bureau Chilli aan een nieuwe website, die toegankelijker en actiever moet zijn. De lancering is gepland voor begin 2017.

› FACEBOOK JOURNALISTIEK IN VLAANDEREN

Onze FB-pagina's bereiken sinds vorig jaar makkelijk honderden personen per dag.

› JOURNALISTENAGENDA

De editie 2016 verscheen eind 2015. In oktober-november 2016 werd de editie 2017 klaargestoomd.

› VADEMECUM VOOR FREELANCE JOURNALISTEN

Dit werd in 2016 geactualiseerd.

EVENTEMENTEN IN 2016

- › 8 februari: info-avond 'Auteursrechten' – i.s.m. JAM – AHS Gent
- › 9 maart: info-avond 'Omgaan met stress en deadlines' – Antwerpen
- › 18 april: debat over 'Branded journalism' – AHS Gent
- › 24 mei: Nacht van de woordvoerder – i.s.m. vzw Kortom
- › 6 oktober: debat over 'Onderzoeksgeheim en persvrijheid' in het kader van de Big Brother Awards georganiseerd door de Liga voor Mensenrechten
- › 20 oktober: Filmgala AVBB – Kinopolis Brussel - film 'I, Daniel Blake'
- › 29 oktober: infodag 'Nieuwe journalistieke technologieën' – De Schorre Boom

GOOD VIBES UIT ANTWERPEN

- › 28 januari: speeddate woordvoerders-journalisten
- › 10 april: familiedag in Planckendael
- › 2 juni: algemene ledenvergadering met verkiezing nieuw bestuur
- › 15 oktober: bezoek luchthaven Deurne
- › 2 december: quiz

PARTICIPATIES

- › in de Erkeningscommissie
- › in de Raad voor de Journalistiek
- › in de JAM

Verder participeerde de VVJ zoals voorheen in Vlaamse SARC (Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media), de VRM (Vlaamse Regulator voor de Media), de adviesraden van de MediAcademies (opleidingsinstituten voor respectievelijk de print- en de audiovisuele media), en de Expertendatabank (met woordvoerders van minderheidsgroepen).

De VVJ/AVBB was daarnaast ook weer actief in de Europese en de Internationale Federatie van Journalisten (EFJ/IFJ) en in de FREG, de EFJ-expertengroep voor zelfstandige journalisten.

VERKENNENDE CONTACTEN

De VVJ had in 2016 diverse verkennende contacten met andere verenigingen:

- › de VJV (Vlaamse Journalisten Vereniging), die journalisten in bijberoep, bedrijfsjournalisten en bloggers groepeerd
- › de VVOJ (Nederlands-Vlaamse Vereniging van Onderzoeksjournalisten).

Gros nieuwe perskaarten verstuurd

De voorbije weken bezorgde het VVJ-secretariaat aan de meeste beroepsjournalisten hun nieuwe officiële perskaart voor de periode 2017-2021. Met een beetje vertraging leverde Binnenlandse Zaken al een groot pakket kaarten af, de rest volgt snel. Let erop dat de kaart is gevalideerd met het jaarvignet voor 2017. Hetzelfde geldt voor de autopersplaat.

De collega's van de vakpers kregen eveneens weer nieuwe officiële perskaarten voor de komende vijf jaar, dit in afwachting van hun gelijkstelling met beroepsjournalisten van de algemene nieuwsmedia. En ook de officiële T-kaarten, bestemd voor technici die beroepsjournalisten bijstaan, werden hernieuwd.

Parallel hiermee gaf de VVJ de kaarten van stagiair-beroepsjournalist en journalist in bijberoep een facelift. Deze kaarten zijn één jaar geldig. (PD)

IFJ komt met specifieke journalistenverzekering

Journalisten die naar gevaarlijke gebieden trekken, vinden niet altijd makkelijk een verzekering die overlijden, verminking, medische hulp en repatriëring dekt. De Internationale Federatie van Journalisten (IFJ) presenteert nu een dergelijke verzekering tegen haalbare premies.

De meeste verzekeringen sluiten (burger)oorlog, terrorisme en opstanden uit. De journalistenverzekering van de IFJ is inclusief die risico's. De verzekering dekt ook ziekte en eventueel dringende medische evacuatie naar het thuisland, indien nodig. Ook aan boord van militaire voertuigen of helikopters zijn journalisten verzekerd.

De verzekering geldt zelfs voor extreem gevaarlijke gebieden als Syrië, Irak en Afghanistan. Maar net zo goed zijn overlijden en verminking door ongevallen in eigen land verzekerd.

De premies zijn haalbaar. Wie een internationale IFJ-perskaart heeft, krijgt bovendien korting. Wel wordt per transactie 10 dollar administratiekosten aangerekend.

Voor meer informatie: <https://www.insuranceforjournalists.com/IFJ>. (ID)

NIET VERGETEN !

Algemene ledenvergadering van VVJ en AVBB op zaterdag 25 februari 2017 – 9u30 Zennestraat 21, 1000 Brussel Alle VVJ-leden welkom !

Bij *Gazet van Antwerpen* zijn twee nieuwe VVJ-afgevaardigden aangetreden, nu **Gie Van Roosbroeck** van een meer dan welverdiend pensioen geniet. **Bieke Lathouwers** en **Christof Willocx** vervullen voortaan duogewijs de wisselwerking tussen VVJ en de GvA-redactie.

Bij deze een grote dank aan Gie voor zijn jarenlange engagement als VVJ-délégué bij de *Gazet*. Een afscheid is dit overigens niet: Gie Van Roosbroeck blijft actief als VVJ-mandataris in zowel de Erkenningscommissie als de Raad voor de Journalistiek.

Bart Aerts krijgt dan toch zijn smartphone terug, toestel dat een Brugse onderzoeksrechter op 23 november in beslag nam na een reportage over de Kasteelmoord op VRT. Bart Aerts riskeert te worden vervolgd voor (even ademen) mededaderschap aan het misbruik van inzagerecht in een strafdossier. Het parket ziet de iPhone als 'instrument' van dat misdrijf, en weigerde hem daarom terug te geven. Tegelijk beloofde het parket het toestel niet te zullen uitlezen, uit respect voor het journalistieke bronnengeheim.

Het **hof van beroep** oordeelde nu dat het beslag dan evengoed kan worden opgeheven. Bart Aerts krijgt zijn toestel twee maanden na datum dus terug. Het blijft nu afwachten of de VRT-journalist later nog effectief wordt vervolgd voor misbruik van het inzagerecht in het Kasteelmoorddossier.

Eind december is **Jan Van Hulst** (63) overleden. Hij was in 1979 een van de vier oprichters van **Photo News**, en bleef geruime tijd een van de stuwende krachten achter de groei van het agentschap. In 2009 trok Jan zich om gezondheidsredenen terug uit het beroepsleven. Hij overleed na een longontsteking.

Wie zei daar weer dat omroepjournalisten niet kunnen schrijven? **Dirk Deferme**, al een kwarteeuw lang voetbalcommentator, pleegde zopas zijn debuut als romanschrijver. *Een doodgewone jongen*, heet het boek, dat uitgever Manteau omschrijft als 'een ware *trip down memory lane* van de meest poëtische aller voetbaljournalisten'.

Tv-journalisten blijken voorwaar zelfs al eens een boekenprijs te kunnen winnen. VTM-collega **Patrick Van Gompel** (60) ontving van Boek.be, de belangenvereniging van de boekensector, het **Gulden Boek**. Die prijs lauwt iemand van buiten het boekenvak die zich voor het boek heeft ingezet. Van Gompel organiseerde jarenlang mee de Strippgidsdagen in Turnhout en zit intussen vijftien jaar in de jury van de Hercule Poirotprijs voor het beste Vlaamse misdaadverhaal.

Het wordt tijd dat de overheden in dit land beseffen dat het geen gunst is om burgers informatie te geven, maar een plicht. Dat schrijft **Inge Ghijs** in *De Standaard* na de moeilijkheden die de krant sinds 2014 ondervond om bij Binnenlandse Zaken aan inspectieverslagen te geraken over gedwongen repatriëringen uit het land. 'Het duurde drie jaar, verschillende keren aandringen en ettelijke procedures tot bij de Raad van State voor we de verslagen kregen', schrijft Inge. 'En dan nog, bepaalde incidentenverslagen blijven tot vandaag achter.'

Aan de hand van de gezochte inspectieverslagen wilde journalist **Yves Delepeleire** meer zicht krijgen op het repatriëringsbeleid ten aanzien van afgewezen vluchtelingen. De neerslag van zijn onderzoek verscheen medio januari in *De Standaard*.

Toen Binnenlandse Zaken in 2014 weigerde de gevraagde rapporten ter beschikking te stellen van de journalist, oordeelde de **Commissie voor de Toegang tot Bestuursdocumenten** al dat 'de pers in een democratische rechtsstaat een bijzondere rol vervult'. Zowel de Commissie als, later, de Raad van State besloot dat de krant wel degelijk recht heeft op inzage van de inspectieverslagen.

Pieter Ceulen, een Antwerpse pedofiel, heeft cassatieberoep aangetekend tegen zijn veroordeling tot 19 jaar cel en 15 jaar terbeschikkingstelling. Zowel in eerste als in tweede aanleg werd Ceulen veroordeeld voor het seksueel misbruik van kinderen in de Filipijnen en Cambodja, onder wie zijn drie pleegdochters. Ceulen probeerde keer op keer aan een veroordeling te ontsnappen omdat het Canvas-programma **Panorama** door een reportage over zijn zaak zijn vermoeden van onschuld zou hebben geschonden.

Het **Antwerpse hof van beroep** schoof die kritiek op 24 november vorig jaar ter zijde. De magistraten oordeelden dat 'een televisiereportage over een hangende zaak niet inhoudt dat de onafhankelijkheid, onpartijdigheid of het objectief beoordelingsvermogen van de rechters in het gedrang komt'. Aan het Hof van Cassatie nu om de zaak opnieuw door te lichten.

Zoek **Joost Freys** (35) niet langer bij *Het Laatste Nieuws*, sinds begin dit jaar werkt hij voor *Het Nieuwsblad*. Joost was iets meer dan 12 jaar in dienst bij De Persgroep.

De kogel is door de kerk: **De Persgroep** verhuist naar Antwerpen. Daar mag ze op het Kievitplein, vlak naast het Centraal Station, een geheel nieuw gebouw optrekken. De Persgroep haalde het van twee andere geïnteresseerden.

In het nieuwe Persgroep-gebouw komen op het gelijkvloers een Grand Café en een krantenkiosk met koffiebar. Boven worden er vier daktuinen ingeplant. Het ontwerp van **Crepain Binst Architecture** past volgens de stad Antwerpen mooi in de herdynamisering van Kievitbuurt. De start van de bouwwerken is gepland voor de komende jaarwisseling.

Jobhopping heeft er stilaan een gezicht bij. **Isabel Albers** (45), jarenlang hoofdredacteur van *De Tijd*, switchte in nog geen jaar tijd drie keer van job. In april vorig jaar werd ze hoofdredacteur van *Het Laatste Nieuws*, in juni werd ze zakelijk journalistiek directeur van De Persgroep naast ceo Koen Verwee, en begin deze maand verkaste ze opnieuw naar Mediafin.

Daar wordt Isabel redactiedirecteur van *De Tijd* en *L'Echo*, in opvolging van **Frederik Delaplace**, die ceo van Mediafin is geworden. Bij *De Tijd* is **Stéphanie De Smedt** nu hoofdredacteur.

Fotojournalist **Bas Bogaerts** is dan toch niet opnieuw als beroepsjournalist erkend in het kader van de vijfjaarlijkse hernieuwing van de erkenningen. De Erkenningscommissie oordeelde dat de persfotograaf teveel neveninkomsten buiten de journalistiek heeft – wat de wet van '63 op de erkenning van beroepsjournalisten verbiedt. In een opmerkelijke petitie namen zeshonderd collega's het op voor Bas Bogaerts en vroegen ze de Erkenningscommissie om een soepeler toepassing van de wet ten aanzien van freelancejournalisten.

Bas Bogaerts gaat nu wellicht in hoger beroep bij de Beroepscommissie. 'Ik heb die officiële perskaart voor mijn vele journalistieke werk echt wel nodig', zegt hij. 'En als ik er nevenactiviteiten op nahoud, is dat enkel omdat mijn journalistieke werk te weinig wordt vergoed.'

De **Roularta-magazines** stoppen met het publiceren van lezersreacties onder artikels op hun websites. Volgens **Jago Kosolovsky**, hoofdredacteur van *Knack.be*, heeft dat te maken met de 'vaak respectloze aard van de reacties, die een constructieve dialoog onmogelijk maken'. 'Het is niet mijn taak om mensen online op te voeden', aldus Jago. 'Onze missie is wel onze lezers te informeren, zonder in de vele vallen te trappen die ingebakken lijken in online journalistiek. Daaronder vallen ook de soms gevaarlijke drang naar snelheid en een verslaving aan nietszeggende clicks.'

Christopher Steele, de Britse ex-spion achter de Trump Leaks, heeft bij de Britse mediawaakhond een klacht ingediend tegen opdringerige journalisten die hem achtervolgen. Sinds Steele bekend werd als de man die rapporteerde over Russische manipulaties en de chanteerbaarheid van Trump, dook hij onder.

© Belga, PN

OPROEP

Halfweg volgend jaar wordt, naar wettelijk bepaalde vierjaarlijkse gewoonte, de **Erkenningscommissie** hernieuwd. Erkende beroepsjournalisten die vanaf medio 2017 mee het erkenningsbeleid voor beroepsjournalisten willen bepalen, kunnen zich melden op het **VVJ-secretariaat** (pol.deltour@journalist.be). De VVJ kan 8 commissieleden aanduiden (4 effectieve en 4 plaatsvervangende), en ook nog 4 leden voor de Erkenningscommissie van beroep (2 effectieven, 2 plaatsvervangers).

PROFITEER NU!

8 MAANDEN HUMO
+ 4 MAANDEN GRATIS VOOR MAAR **9,95** €/MAAND

Geniet snel van dit voordeel,
surf nu naar humo.be/jaarabonnement

HUMO